

17. 3. 2023

Vezměte, prosíme, na vědomí, že text článku odpovídá platné právní úpravě ke dni publikace.

Možné dopady německého zákona o náležitě péči v dodavatelských řetězcích na české obchodní společnosti

Bez většího zájmu české právnické i podnikatelské veřejnosti nabyt ve Spolkové republice Německo od 1. ledna 2023 účinnosti nový zákon o náležitě péči v dodavatelských řetězcích, zkráceně označovaný jako LkSG (Lieferkettensorgfaltspflichtengesetz). Přitom ale platí, že tato nová německá právní úprava může mít i pro české obchodní společnosti z řady důvodů podstatně větší význam a možné dopady, než by se mohlo na první pohled zdát.

Cíle zákona o náležitě péči v dodavatelských řetězcích

Zákon o náležitě péči v dodavatelských řetězcích^[1] je přelomový zejména tím, že do značné míry předznamenává blížící se evropskou právní úpravu povinností náležitě péče tak, jak je tato obsažena v návrhu směrnice o náležitě péči podniků v oblasti udržitelnosti.^[2] Tato aktuálně projednávaná unijní směrnice, známá spíše pod anglickou zkratkou CSDD (Corporate Sustainability Due Diligence Directive), se totiž po svém schválení stane zřejmě již od 1. ledna 2024 právně závaznou i pro Českou republiku a bude spojena s povinností transpozice požadavků směrnice do vnitrostátního právního řádu.

Druhým, a to aktuálně významnějším aspektem zákona o náležitě péči v dodavatelských řetězcích i pro české obchodní společnosti jsou možné přímé i nepřímé dopady v něm stanovených povinností. Cílem nového zákona totiž je ochrana lidských a sociálních práv, jakož i vybraných složek životního prostředí v rámci globálních dodavatelských řetězců, které mají své ústředí, hlavní sídlo anebo hlavní pobočku na území Spolkové republiky Německo a jež naplňují stanovená kritéria celkového počtu zaměstnanců.

V praxi má přitom tato právní úprava vést k tomu, aby takto definované německé společnosti účinně sledovaly a kontrolovaly v rámci svých globálních řetězců dodržování minimálních sociálních a ekologických standardů, jež vyplývají zejména z příslušných mezinárodních úmluv. Zásadní je v této souvislosti ta skutečnost, že povinnosti náležitě péče jsou zákonem nastaveny a upraveny pro dodavatelské řetězce nikoliv jen na základě přímých organizačně řídicích vztahů (podniky ve skupině, koncern), ale částečně již i na základě prostého obchodního, resp. dodavatelského vztahu.

Působnost zákona

Zákon o náležitě péči v dodavatelských řetězcích se od 1. ledna 2023 vztahuje na všechny podniky bez ohledu na jejich právní formu, které mají své ústředí, hlavní sídlo nebo hlavní pobočku ve Spolkové republice Německo a zaměstnávají zde nejméně 3 000 zaměstnanců, a to včetně zaměstnanců vyslaných do zahraničí. Takto vymezená osobní působnost zákona se sice v současné době týká „pouze“ zhruba 900 podniků, ale s účinností od 1. ledna 2024 se kritérium minimálního počtu zaměstnanců sníží na 1 000 zaměstnanců, což povede k tomu, že povinnosti náležitě péče podle LkSG se rozšíří na nejméně 4 800 podniků.

Pokud uvážíme, jak úzké je korporátní, obchodní a dodavatelské propojení podnikatelského prostředí

v České republice a v Německu, tak je nepochybné, že tím význam a dopady zákona o náležitě péči v dodavatelských řetězcích na české obchodní společnosti zásadním způsobem vzroste. A půjde v tomto směru nejen o přímé dopady na dceřiné společnosti, ale i o dopady na jinak „nezávislé“ české společnosti, které jsou do příslušného dodavatelského řetězce zapojeny z titulu svého postavení přímého či nepřímého dodavatele.

K tomu je třeba navíc doplnit, že LkSG se vztahuje na všechny, shora uvedená kritéria splňující podniky, a to bez ohledu na sektor nebo obor podnikatelské činnosti, ve které povinné podniky působí, tj. zákon se vztahuje na takto určené výrobní i distribuční podniky, jakož i na poskytovatele služeb ve všech sektorech a oborech podnikání.

Co jsou dodavatelské řetězce

Pro pochopení významu a dopadů nové německé právní úpravy je klíčová legální definice dodavatelského řetězce. Dodavatelský řetězec^[3] je přitom v zákoně vymezen jako globální řetězec, který se vztahuje na všechny výrobky (zboží) a služby podniku, a zahrnuje přitom všechny činnosti, postupy a procesy probíhající na území Spolkové republiky Německo a v zahraničí, jež jsou potřebné k výrobě zboží nebo poskytování služeb. Pro upřesnění zákon dokonce tuto definici dále precizuje formulací, že dodavatelský řetězec zahrnuje vše „od těžby surovin až po dodání zboží nebo poskytnutí služby konečnému zákazníkovi“.

Z našeho pohledu je podstatná i druhá část legální definice dodavatelského řetězce, a to, že se dodavatelský řetězec týká jak podniku jako takového, tj. v rámci jeho vlastní podnikatelské (obchodní) činnosti, tak i jednání jeho přímých a nepřímých dodavatelů.

Lidskoprávní a environmentální rizika

Jak již bylo uvedeno, tak cílem zákona o náležitě péči v dodavatelských řetězcích je ochrana lidských práv (včetně sociálních) a vybraných aspektů životního prostředí v rámci dodavatelských řetězců, a to formou řízení a minimalizace lidskoprávních a environmentálních rizik.

Pokud jde o lidskoprávní rizika, tak z pohledu českého podnikatelského prostředí určitě nejsou problémem rizika spojená s porušováním zákazu dětské a nucené práce anebo různé formy uplatňování dominance, útlaču, vykořisťování nebo ponižování. V katalogu lidskoprávních rizik dle zákona jsou ale zařazena i taková rizika, která se mohou objevit či projevit i ve standardní vyspělé demokratické společnosti, jako jsou například rizika v oblasti bezpečnosti a ochrany zdraví při práci, diskriminace a odvetných opatření za členství nebo funkci v odborech či jiných forem diskriminace a nerovného zacházení.

Ve vztahu k v zákoně vymezeným environmentálním rizikům pak ani u nás nelze v pracovním kontextu vyloučit některá specifická rizika, jako ohrožení kvality půdy, znečištění vody nebo ovzduší, škodlivé emise hluku a nadměrná spotřeba vody.

Povinnosti náležitě péče podle LkSG

Podle LkSG jsou podniky, na které se nový zákon vztahuje, povinny plnit ve svých dodavatelských řetězcích povinnosti náležitě péče^[4] ve vztahu k lidskoprávním a environmentálním rizikům, a to s cílem těmto rizikům předcházet nebo je minimalizovat, včetně případného ukončení s nimi spojených závazků.

Na tomto místě je třeba poukázat na skutečnost, že povinnosti náležitě péče podle LkSG zahrnují celou řadu dílčích povinností, a to konkrétně povinnost:

- vytvoření systému rizik (*Risikomanagement*)
- stanovení vnitropodnikové příslušnosti a odpovědnosti
- provádění pravidelných analýz rizik (*Risikoanalyse*)
- vydání prohlášení o zásadách (*Grundsatzklärung*)
- zavedení preventivních opatření ve vlastní podnikatelské činnosti a vůči přímým dodavatelům
- přijímání opatření k nápravě
- zřízení postupu pro podání stížností (*Beschwerdeverfahren*)
- uplatňování povinností náležitě péče ve vztahu k rizikům u nepřímých dodavatelů
- vedení příslušné dokumentace
- podávání pravidelné výroční Zprávy o plnění povinností náležitě péče (*Bericht über die Erfüllung der Sorgfaltspflichten*).

Platí přitom, že povinnosti náležitě péče je třeba nastavit a plnit tak, aby toto vhodným způsobem zohledňovalo druh a předmět podnikání, způsobilost podniku jako přímého původce ovlivňovat lidská práva nebo životní prostředí, konkrétní lidskoprávní a environmentální rizika, předpokládanou četnost a závažnost pracovních úrazů a další relevantní okolnosti.

Z hlediska uplatňování a vymáhání povinností náležitě péče je zásadní, že kontrolu vykonává Spolkový úřad pro hospodářství a kontrolu vývozu (*Bundesamt für Wirtschaft und Ausführungskontrolle, BAFA*), který je oprávněn nejen přezkoumávat výroční Zprávy o plnění povinností náležitě péče, ale i kontrolovat plnění dalších povinností podle zákona. V tomto směru může BAFA ukládat i vysoké pokuty za přestupky spojené s porušením dílčích povinností náležitě péče.

Dopady zákona na české obchodní společnosti

Zákon o náležitě péči v dodavatelských řetězcích může mít na české obchodní společnosti dopady v případě, že je dotčená česká společnost zapojena do příslušného dodavatelského řetězce z důvodu, že:

- je členem nadnárodní skupiny (koncernu), která má ústředí, hlavní sídlo nebo hlavní pobočku ve Spolkové republice Německo a u které je mateřská, resp. řídicí společnost povinnou osobou podle LkSG, nebo
- je ve vztahu k německé povinné osobě přímým dodavatelem výrobků (zboží) anebo služeb, anebo
- je ve vztahu k německé povinné osobě nepřímým dodavatelem výrobků (zboží) nebo služeb.

V těchto případech pak lze od implementace požadavků LkSG u německé povinné osoby očekávat i příslušné požadavky na dotčené české obchodní společnosti, které se samozřejmě budou lišit podle toho, zda česká společnost je organizačně a právně členem nadnárodní skupiny (koncernu) anebo je „pouze“ jeho (jinak nezávislým) dodavatelem zboží či služeb.

Pokud je česká společnost členem nadnárodní skupiny, pak po ní bude napřímo vyžadována součinnost při plnění všech povinností náležitě péče, tj. od plnění povinností v oblasti systému řízení rizik a stanovení interní odpovědnosti, přes provádění analýz rizik, nastavení preventivních a nápravných opatření, a to až po zapojení do interního systému pro oznamování, zajišťování průběžné dokumentace plnění povinností a podávání Zpráv o plnění povinností náležitě péče. Vedle toho samozřejmě bude po české společnosti v tomto případě vyžadováno i zajištění příslušné komunikace s přímými a nepřímými dodavateli v České republice.

Jiná situace nastane v případě, že česká obchodní společnost je v postavení přímého dodavatele německé povinné osoby nebo jeho dceřiné společnosti v České republice, ale jinak je nezávislým

podnikatelem. Bude přitom vycházeno ze základního požadavku, aby podniky (povinné osoby) přijímaly odpovídající preventivní opatření i vůči přímým dodavatelům. To znamená, že přímí dodavatelé musí být zahrnuti do politiky (zásad) pro plnění povinností dle zákona, činnost přímých dodavatelů musí být zohledněna v analýze rizik a přímí dodavatelé musí být zapojeni do systému pro podávání stížností a reportingového systému. Vedle toho pro přímé dodavatele v rámci dodavatelských řetězců vzniknou i různé formy povinné dokumentace, a to včetně přijetí Kodexu dodavatele. V krajním případě zde zákon počítá i s možností ukončení obchodního vztahu s přímým dodavatelem, pokud by tento odmítal poskytovat potřebnou součinnost a vedlo by to k významným lidskoprávním a environmentálním rizikům.

Určité povinnosti v rámci dodavatelského řetězce vznikají i v případě nepřímých dodavatelů (subdodavatelů). V tomto směru musí německé povinné společnosti zavést a nastavit systém pro stížnosti tak, aby mohli oznámení o lidskoprávních nebo environmentálních rizicích anebo porušení s nimi spojených povinností oznamovat rovněž osoby, které jsou do systému zapojené z důvodu hospodářské činnosti nepřímého dodavatele. Další povinnosti ve vztahu k řízení rizik by pak mohly vzniknout v souvislosti s tím, že by povinná osoba získala podložené informace o tom, že u jeho nepřímých dodavatelů může docházet k porušování lidskoprávních nebo environmentálních povinností.

Na tomto základě by pak povinná osoba musela provést v tomto směru analýzu rizik, zavést vůči takovému nepřímému dodavateli odpovídající preventivní a kontrolní opatření, jakož i vypracovat a implementovat plán pro zabránění, ukončení nebo minimalizaci rizik.



JUDr. Pavel Koukal

advokát / Associate Partner

Rödl & Partner

Rödl & Partner

Platněřská 2

110 00 Praha 1

Tel.: +420 236 163 111

E-mail: pavel.koukal@roedl.com

[1] Úplný název zákona je: Gesetz über die unternehmerischen Sorgfaltspflichten in Lieferketten. Dostupný >>> [zde](#).

[2] Návrh směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) o náležité péči podniků v oblasti udržitelnosti a o změně směrnice (EU) 2019/1937. Dostupné >>> [zde](#).

[3] Něm. Lieferkette.

[4] Něm. Sorgfaltspflichten, , angl. due diligence.

© EPRAVO.CZ - Sběrka zákonů, judikatura, právo | www.epravo.cz

Další články:

- [Prekluze důvodu neplatnosti VH](#)
- [Jak zahájit provoz mezinárodní letecké linky do České republiky \(EU\): právní požadavky pro aerolinky ze třetích zemí](#)
- [TOP 5 judikátů z korporátního práva za rok 2025](#)
- [Odštěpný závod zahraniční společnosti optikou NIS2: Jak správně určit velikost podniku?](#)
- [Byznys a paragrafy, díl 31. - létající pořizovatel ve světle nového stavebního zákona](#)
- [SCHEJBAL& PARTNERS stáli u získání jedné z prvních licencí dle MiCA v ČR](#)
- [Proč dnes více než polovina M&A transakcí ve střední Evropě nekončí podpisem](#)
- [Přehnaná, nebo důvodná prevence? Zajištění a utvrzení závazků v praxi](#)
- [Návrh nového zákona o digitální ekonomice](#)
- [Byznys a paragrafy, díl 30.: Jednání za s.r.o. - zápis jednatelského oprávnění do obchodního rejstříku](#)
- [Prověřování zahraničních investic a kybernetická regulace: řízená služba jako nová transakční proměnná](#)